

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-onderzoeksmaster Kunst- & cultuurwetenschappen (research) van de Rijksuniversiteit Groningen**

	datum	Gegevens	
	31 juli 2015	Naam instelling	: Rijksuniversiteit Groningen
		onderwerp	: wo-onderzoeksmaster
Besluit accreditatie			Kunst- & cultuurwetenschappen (research) (120 EC)
wo-onderzoeksmaster		Datum aanvraag	: 26 februari 2015
Kunst- & cultuurwetenschappen		Variant opleiding	: voltijd
(research) van de		Locatie opleiding	: Groningen
Rijksuniversiteit Groningen		Datum hoorzitting	: 13 en 14 april 2015
(003744)		Datum KNAW-advies	: 29 juni 2015
Uw kenmerk		Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 29 juli 2014

ons kenmerk
NVAO/20152299/SL

Inleiding

Bijlage(n) De Rijksuniversiteit Groningen biedt het onderwijs voor enkele van haar onderzoeksmasters
2 in de Geesteswetenschappen aan in gecombineerde programma's, die meerdere opleidingen omvatten. Daarnaast kunnen opleidingen aan meerdere programma's verbonden zijn. De NVAO heeft met de instelling de afspraak gemaakt dat de beoordeling door de KNAW-commissie primair gericht zou zijn op deze programma's omdat dit de situatie in de praktijk weerspiegelt. De besluiten voor de onderzoeksmasters gelden echter de opleiding. In de besluiten zijn de adviezen van de KNAW-commissie Geesteswetenschappen opgenomen ten aanzien van de programma's waaraan de opleiding is verbonden. In de tabel met oordelen zijn de scores per programma opgenomen, alsmede het totaaloordeel over de opleiding. Alleen dit laatste is relevant voor het accreditatiebesluit.

Beoordelingskader

Beoordelingskader beperkte opleidingsbeoordeling onderzoeksmasters van 22 november 2011.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het KNAW-advies deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden de commissie de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Ter inleiding

De Rijksuniversiteit Groningen volgt de landelijke afspraak over de indeling van de masteropleidingen in de Geesteswetenschappen in 'brede labels'. Op grond daarvan schrijven studenten zich in voor opleidingen die de bij deze indeling afgesproken namen dragen. De instelling biedt voor een aantal onderzoeksmasteropleidingen, waaronder de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen, het onderwijs aan in de vorm van een viertal interdisciplinaire programma's die al voor de herindeling in brede labels bestonden. Voor Kunst- & cultuurwetenschappen zijn dat de programma's Art History and Archeology en Literary and Cultural Studies. De instelling heeft met de NVAO afgesproken dat in de beoordeling de gecombineerde programma's centraal zouden staan. Voor de accreditatie wordt echter de indeling in brede labels gevolgd. Studenten schrijven zich in bij deze opleidingen en volgen het onderwijs in het programma dat bij hun specialisatie past.

De commissie heeft per programma een beoordeling opgesteld. In de adviezen voor de opleidingen zijn de beoordelingen van de programma's opgenomen waaraan de opleiding verbonden is, en waarvoor studenten kunnen kiezen. De uiteindelijke beoordeling van de standaarden en het eindoordeel per opleiding is gebaseerd op die van de hieraan verbonden programma's.

De commissie geeft met deze vormgeving van de beoordelingsrapporten invulling aan de afspraken die tussen de instelling en de NVAO zijn gemaakt. Zij hecht er wel aan te benadrukken dat zij de Groningse situatie, waarin de CROHO-opleidingen niet samenvallen met de programma's onwenselijk en op termijn formeel onhoudbaar acht. De commissie beveelt de faculteit aan bij eerstvolgende gelegenheid de huidige situatie te heroverwegen, en te streven naar een inhoudelijke samenhang van opleiding en programma's.

Programma Art History and Archaeology

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie constateert dat het programma Art History and Archaeology zich richt op materiële cultuur en landschapsstudies. Daarbinnen omvat de opleiding verschillende studiegebieden, zoals visuele kunst, architectuur, stadsplanning, landschapsarcheologie en -geschiedenis en diverse specialisaties in de archeologie.

De opleiding beoogt studenten op te leiden tot het doen van zelfstandig wetenschappelijk onderzoek op deze gebieden en hen zo voor te bereiden op functies waarin een diepgaande kennis van inhoud en methodologie, actuele onderzoeksvaardigheden, initiatief, creativiteit, originaliteit en goede verbale en schriftelijke vaardigheden worden vereist. De commissie stelt vast dat deze zaken terugkomen in de 18 eindkwalificaties die de opleiding heeft opgesteld en die zijn verbonden aan de Dublin descriptoren.

De combinatie van de verschillende vakgebieden in de opleiding is uniek voor Nederland. Zij richt zich voor wat haar eindkwalificaties betreft dan ook op de domeinspecifieke referentiekaders van zowel de Archeologie als de Kunstgeschiedenis. Beide kaders zijn door de universiteiten van Leiden, Utrecht en Amsterdam gezamenlijk opgesteld. De commissie stelt vast dat de opleiding deze kaders volgt bij de invulling van haar doelstellingen, behalve op het punt van voorbereiding op een loopbaan buiten het academisch onderzoek, hetgeen wel in de beide referentiekaders expliciet is opgenomen.

Pagina 3 van 17 Dit komt in het onderwijs voldoende aan bod, maar verdient nadere explicitering in de beoogde eindkwalificaties.

De opleiding geeft aan dat het programma zich onderscheidt ten opzichte van reguliere masteropleidingen in beide disciplines door het hogere niveau van theoretische en methodische reflectie. Daarnaast biedt de onderzoeksmaster de mogelijkheid researchstages te volgen van 30 EC en is een omvangrijkere scriptie vereist (30 EC) dan in de reguliere master. De opleiding geeft aan dat de brede opzet van het programma in Nederland uniek is, en dat ook in het buitenland opleidingen zich meestal toeleggen op één van de disciplines die in dit programma zijn verenigd. Dit geldt ook voor de programma's waarmee de opleiding samenwerkt

De commissie is van oordeel dat het onderzoeksgerichte karakter voldoende duidelijk blijkt uit de doelstellingen en beoogde eindkwalificaties van de opleiding. Zij wijst erop dat hierin de voorbereiding op een loopbaan buiten het academische onderzoek duidelijker omschreven kan worden, aangezien dit in het domeinspecifieke referentiekader is aangegeven.

De commissie stelt tevens vast dat het samengaan van de twee disciplines in dit programma niet direct in de doelstellingen en eindkwalificaties is doorgevoerd. De gerichtheid op twee domeinspecifieke kaders en het ontbreken van een aansprekend voorbeeld in binnen- of buitenland zijn hiermee verbonden. Het is de commissie niet duidelijk geworden wat de meerwaarde van de samenwerking is ten aanzien van de beoogde eindkwalificaties. Ook van de docenten en het management kreeg de commissie de indruk dat deze meerwaarde niet (meer) werd beleefd. Het verbaast de commissie dan ook niet dat verplaatsing van het deel Kunstgeschiedenis naar het programma Literary and Cultural Studies wordt overwogen.

De commissie beoordeelt standaard 1: Beoogde eindkwalificaties als voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving Programma

De commissie stelt vast dat de opleiding studenten de mogelijkheid biedt de volgende specialisaties te kiezen:

Art History, History of Architecture and Urbanism, Landscape History, Prehistory and Protohistory of Northwest Europe, Classical and Mediterranean Archaeology, Greek Archaeology, Bioarchaeology, Maritime Archaeology of Arctic Studies. De structuur van het programma is voor alle richtingen gelijk. Het programma voor het eerste jaar bestaat uit verplichte interdisciplinaire theoretische en methodologische cursussen (2 x 10 EC) in het eerste semester die alle studenten volgen, en vier keuzevakken met een onderzoeksgerichte inhoud (10 EC). Deze laatste kunnen cursussen in reguliere masteropleidingen zijn, of cursussen in de onderzoekscholen ARCHON (Archeologie), OIKOS (Klassieke Studies) of OSK (Kunstgeschiedenis). Het eerste semester van het tweede jaar wordt ingevuld met óf een onderzoekstage van 30 EC, óf een buitenlandverblijf, en met specialisatie-tutorials met een totale omvang van 30 EC. Het tweede semester bevat de scriptiefase, met verplichte deelname aan een Thesis Class en de afstudeerscriptie (in totaal 30 EC).

Pagina 4 van 17 De commissie constateert dat de opleiding in de 20 EC gezamenlijke cursussen de synergie tussen de twee vakgebieden Archeologie en Kunstgeschiedenis vormgeeft. Hiertoe is in het huidige programma de figuur van de 18^e eeuwse archeoloog/kunsthistoricus Johann Joachim Winckelmann centraal gesteld. Docenten geven aan dat zij vooral via de historie van de beide vakgebieden de studenten theoretisch inzicht bijbrengen. Tevens worden in deze vakken academische vaardigheden onderwezen. Studenten waarderen het dat zij in deze cursussen met een ander perspectief op objecten worden geconfronteerd. Zij geven wel aan dat zij na de gezamenlijke cursussen zelf hun eigen weg gaan en dat er weinig interactie meer is tussen de twee richtingen in het programma.

Studenten krijgen een mentor toegewezen die hen begeleidt en adviseert bij de samenstelling van hun studietraject. Studenten waarderen de grote ruimte die zij krijgen bij het bepalen van hun keuzevakken en bij de invulling van onderdelen als het research internship. Docenten geven aan dat zij studenten niet teveel willen sturen maar een middenweg willen vinden tussen het aanbod in reguliere mastercursussen en de specialisatie van studenten. De invulling van de verschillende keuzeonderdelen is niet beperkt tot de specialisatie die studenten hebben gekozen. Als onderzoeksmasterstudenten in reguliere masterprogramma's onderwijs volgen gelden formeel geen verzwaarde eisen voor hen. Wel wordt van hen verwacht dat zij meer theoretische inhoud verwerven en meer begrip van bronnen laten zien.

Voor de research internships stelt de opleiding een formeel contract op waarin doel en inhoud van de stage helder zijn omschreven. De commissie heeft een aantal van deze contracten ingezien en ook van studenten vernomen dat dit document goed wordt gevolgd bij het uitvoeren van de stage. De Director of Studies en wanneer nodig de examencommissie zien er op toe dat de stages voldoende niveau hebben en relevant zijn. Studenten kiezen een scriptieonderwerp binnen hun gebied van specialisatie en bespreken een ontwerp met hun mentor en de Director of Studies. Na goedkeuring benaderen zij een begeleider en wordt er een scriptiecontract opgesteld, waarin ook wordt vastgelegd wie bij de begeleiding betrokken is.

De opleiding biedt de mogelijkheid tot een buitenlandverblijf in het tweede jaar. Studenten geven aan dat voor verblijven in het Nederlands Instituut in Rome of Florence ondersteuning mogelijk is uit diverse fondsen van de universiteit. Ook is de ondersteuning bij de praktische organisatie adequaat.

Studenten geven aan dat de opleiding hen goed voorbereidt voor het doen van onderzoek. Ook krijgen zij in de research internships de kans om maatschappelijke ervaring op te doen. Zij kunnen zich tevens kandideren voor het Research Assistant Programme, een door de faculteit ingerichte voortzetting van het inmiddels beëindigde 'Academie Assistenten Programma' van de KNAW, waardoor zij nog nauwer betrokken kunnen worden bij actueel onderzoek. Zij menen dat zij ook op het vlak van theorie en methodologie adequaat worden opgeleid. Zij geven wel aan dat dat wel afhangt van de invulling van het studietraject omdat het mogelijk is daarin meer of minder accent op theorie en methodologie te leggen.

Docenten en onderzoekscontext

De opleiding wordt verzorgd vanuit de departementen Archeologie en Kunstgeschiedenis. De docenten die de opleiding vormgeven zijn verbonden aan de onderzoeksinstituten GIA (Groningen Institute of Archaeology) en ICOG (Groningen Research Institute for the Study of Culture). In de onderzoeksvisite 2004-2009 is GIA als zeer goed beoordeeld. Ook de

Pagina 5 van 17 beoordeling in de midterm review van 2014 was zeer positief. De verschillende groepen in ICOG werden in de onderzoeksvisitatie van 2004-2009 als goed tot zeer goed beoordeeld, ICOG heeft in 2013 een omvangrijke herstructurering ondergaan, waarbij vier onderzoekscentra zijn opgericht. Het oordeel in de midterm review is positief, al werd wel opgemerkt dat het aantal promoties niet hoog was. De commissie constateert dat de belangrijkste onderzoekers in de opleiding worden ingezet bij de gemeenschappelijke cursussen in de opleiding en bij tutorials en bij de begeleiding van scripties.

De commissie constateert dat de onderzoekers in beide disciplines actieve en productieve onderzoekers zijn. Het valt de commissie wel op dat er ten aanzien van publicaties, het aantal promoties en in competitie verkregen subsidies een opvallend verschil is tussen de twee groepen die de opleiding vormgeven. Daarbij scoort Archeologie op vrijwel alle punten beter dan Kunstgeschiedenis, ook als het verschil in omvang van de beide groepen wordt meegewogen.

Instream en rendement

Sinds 2012 schrijven studenten zich in voor het programma Art History and Archaeology bij ofwel de opleiding Archeologie, ofwel de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen. De gezamenlijke instroom varieerde in de jaren 2009-2014 tussen de 0 en 19 studenten. Daarvan koos vanaf 2012 een kwart tot de helft voor Kunstgeschiedenis. In 2014 was er in deze richting geen instroom. De opleiding geeft aan dat zij meer aanmeldingen krijgt van toelaatbare studenten maar dat deze vaak moeite hebben om financiering te vinden. Tevens biedt de opleiding tot museumconservator die de universiteit aanbiedt studenten een aantrekkelijk alternatief. Deze trekt studenten weg bij de onderzoeksmaster.

De opleiding hanteert een selectie waarin de prestaties van de student in de bacheloropleiding een belangrijk criterium is. Daarnaast worden een motivatiebrief, CV, twee aanbevelingen gevraagd en, indien van toepassing, andere relevante documenten als artikelen. Studenten dienen een acht of hoger voor hun bachelorscriptie te hebben behaald en een gemiddelde van 7,5. De opleiding hanteert ook een eis ten aanzien van de Engelse taalvaardigheid.

Voor de periode 2009 tot en met 2012 was het rendement na twee jaar gemiddeld 12%, variërend van 0% (2011 en 2012) tot 26%, voor de cohorten 2009 tot en met 2011 was dit na drie jaar gemiddeld 45%. De opleiding geeft zelf aan dat zij de gemiddelde studieduur te lang acht. Studenten geven aan dat zij graag meer doen dan strikt vereist wordt en daardoor vertraging oplopen. Ook zijn sommige onderzoeken tijdrovend, bijvoorbeeld door de verwerking van grote hoeveelheden data. De opleiding laat studieduur nog niet meewegen bij de bepaling van het *judicium cum laude*, maar acht dit het overwegen waard.

De commissie is van oordeel dat het programma qua niveau en diepgang studenten adequaat opleidt voor het doen van onderzoek. Zij heeft wel een aantal bedenkingen ten aanzien van de geringe overlap tussen de twee richtingen en het gebrek aan samenhang en het ontbreken van voldoende toenemende verdieping in de samenstelling van individuele studiepaden. Het gezamenlijke programma van 20 EC ligt qua omvang onder de in landelijke afspraken vastgestelde norm van 30 EC. De commissie vindt dat de opleiding aan die norm moet voldoen.

Daarnaast constateert de commissie dat de opleiding het niveau van de door de studenten gekozen keuzeonderdelen, het research internship of buitenlandverblijf en de tutorials adequaat borgt, maar dat zij te weinig sturing geeft aan de thematische samenhang en

Pagina 6 van 17 daarmee aan de toenemende verdieping binnen een bepaald terrein. Zij stelt vast dat de faculteit als geheel de breedte van de onderzoeksmaster als sterkte benadrukt en dat studenten dit ook waarderen. De commissie is echter van oordeel dat hierdoor de opbouw van het curriculum niet is gewaarborgd en ook niet optimaal gebruik wordt gemaakt van de sterkten in onderzoek binnen de opleiding. Dit kan verbeterd worden door studenten meer te sturen in de richting van onderwijs dat door de sterke onderzoekers wordt verzorgd. Hiermee zou de inhoudelijke focus toenemen en de verdieping toenemen. Ten aanzien van het onderwijs in reguliere mastercursussen is de commissie van oordeel dat hier een duidelijk en formeel onderscheid in beoordeling en inhoud dient te worden aangebracht. De registratie van separate cursuscodes is hiertoe een adequaat middel.

De commissie is van oordeel dat de kwaliteit van de onderzoekscontext van de betrokken disciplines verschillend is, waarbij Archeologie er positief uitsteekt. Archeologie biedt een zeer goede onderzoekscontext aan. Het aantal publicaties is hoog en er worden veel subsidies verworven. De onderzoekscontext van Kunstgeschiedenis acht de commissie adequaat. De commissie constateert dat een nieuwe benoeming in de Kunstgeschiedenis verbetering kan brengen, maar ziet ook dat daarmee het accent in het onderzoek meer naar de moderne kunst verschuift. Te verwachten valt dat door een andere thematische invulling de aansluiting bij en de overlap met Archeologie niet groter worden.

De commissie is van oordeel dat de opleiding een adequate selectie hanteert. De geringe instroom in Kunstgeschiedenis is een probleem gezien de onbalans ten opzichte van de instroom vanuit de Archeologie. De commissie acht de rendementen te laag voor een selectieve onderzoeksmaster en beveelt de opleiding aan haar inspanningen om de studieduur dichter bij nominaal te krijgen met kracht voort te zetten.

De commissie heeft de leeromgeving van Art History and Archeology beoordeeld in haar huidige constellatie, als gezamenlijk programma van twee departementen. De commissie overweegt in haar oordeel over deze standaard dat er sprake is van grote inhoudelijke kwaliteit en betrokkenheid van de docenten, waardoor het programma alle studenten adequaat begeleidt en ondersteunt. Wel is er een aantal zaken die structureel verbetering behoeven, waarvan sommige op korte termijn. Dit zijn de verbetering van de samenhang van de focus van de individuele studietrajecten door gerichtere sturing, de versterking van de onderzoekscontext van Kunstgeschiedenis, de vergroting van de instroom van Kunstgeschiedenis en de verbetering van het rendement. De commissie is er mede op grond van haar gesprekken met de facultaire leiding van overtuigd dat deze zaken adequaat zullen worden opgepakt. Het geheel overziende, beoordeelt de commissie Standaard 2: Onderwijsleeromgeving daarom als voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie stelt vast dat de opleiding verschillende toetsvormen hanteert: cumulatieve opdrachten van schriftelijk werk (essays, research papers, lab verslagen), presentaties en interactieve vormen van toetsing, zoals deelname in discussies, interactie in de colleges en feedback op papers. Voor alle cursusonderdelen is in de syllabussen vastgelegd welke toetsvormen de opleiding hanteert en welke eindkwalificaties daarbij worden getoetst. De Director of Studies ziet erop toe dat de individuele studietrajecten van studenten in lijn blijven met de beoogde eindkwalificaties. Ook stelt deze samen met studenten en begeleiders het scriptiecontract op. Scripties worden in beginsel beoordeeld door de

Pagina 7 van 17 begeleider en een onafhankelijke tweede lezer. De uiteindelijke becijfering wordt in overleg tussen deze beoordelaars bepaald.

De faculteit heeft een aparte examencommissie voor onderzoeksmasters waarin ook een extern lid is benoemd. Deze is bezig meer structuur aan te brengen in de toetsing, bijvoorbeeld door de aanpassing van de beoordelingsformulieren, opdat de beoordelingscriteria transparanter worden. De examencommissie neemt ook steekproeven van scripties en verzorgt de aanwijzing van examinatoren. Ten aanzien van onderwijs dat bij deze instelling buiten de onderzoeksmaster wordt gevolgd, heeft de examencommissie zelf geen zeggenschap. Zij erkent de borging van de kwaliteit door de daartoe bevoegde examencommissies en erkent de in deze cursussen behaalde studiepunten. De commissie is positief over de wijze waarop de examencommissie haar wettelijke taken opneemt en met een duidelijk beleid de toetsing verbetert. Zij heeft daartoe de juiste expertise in huis.

De commissie heeft acht scripties bestudeerd en vastgesteld dat deze voldoen als eindwerk van een onderzoeksmaster. De commissie meende dat de becijfering van de scripties in alle gevallen aan de hoge kant was. De bestudeerde scripties toonden aan dat studenten voldoende onderzoeksvaardigheden hebben verworven, maar het viel de commissie op dat deze werkstukken weinig methodische en conceptuele reflectie vertoonden. De onderwerpen van de scripties waren veelal niet verbonden met de onderzoeksthema's waarvoor in Groningen bijzondere expertise in huis is. De begeleiders waren wel bekend met de materie maar de onderwerpen lagen niet altijd binnen hun gebied van expertise. Daardoor misten de scripties soms scherpte en diepgang. De commissie acht dat een gemiste kans omdat met een scriptieonderwerp dat meer aansluit bij de Groningse onderzoeksterktes een beter resultaat te bereiken is. In de keuze van onderwerpen voor de scripties kon de commissie de gewenste synergie tussen de beide disciplines in het programma niet terugvinden. De bestudeerde scripties waren geheel binnen het eigen domein geschreven.

De commissie hoorde van studenten dat er bij scripties vaak meerdere begeleiders betrokken waren, waarvan sommigen later ook als beoordelaar optraden. Dit lijkt de commissie niet in lijn met de gewenste scheiding tussen begeleiding en beoordeling. De hantering van de beoordelingsformulieren was ongelijk. Ook vindt de commissie het oude formulier geen goede basis voor een transparante beoordeling. Het nieuwe formulier is in dat opzicht een verbetering.

Van de 66 afgestudeerden in de afgelopen vijf jaar hebben er 20 een betaalde promotieplaats weten te verkrijgen. De commissie acht dat een goed resultaat maar niet uitzonderlijk in het veld. De doorstroom naar andere beroepen laat zien dat de afgestudeerden wel voor een groot deel binnen het domein aan de slag komen in functies waarin onderzoek een rol speelt.

De commissie beoordeelt Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als voldoende.

De commissie komt op basis van de informatie in het aanvraagdossier, de bestudeerde scripties, de antwoorden op de door haar gestelde vragen (aanvullende informatie) en de hoorzitting, tot een positief eindoordeel over het programma.

De commissie beoordeelt de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) en de leeromgeving (standaard 2) als voldoende. Zij beoordeelt ook de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3) als voldoende en komt tot een eindoordeel voldoende. De commissie merkt daarbij wel op dat zij bij de beoordeling niet voldoende overtuigd is geworden van de meerwaarde van de samenvoeging van de twee disciplines in één programma en dat zij het beter acht dat deze bij een volgende beoordeling als zelfstandige opleidingen worden beoordeeld.

Programma Literary and Cultural Studies

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie stelt vast dat het programma Literary and Cultural Studies zich richt op de rol van kunst in de maatschappij en in culturele veranderingen, vanaf de achttiende eeuw tot aan het heden. Zij bestrijkt een breed gebied van disciplines zoals literatuur, film, muziek en drama, inclusief het gebruik van nieuwe media. Het programma beoogt studenten op te leiden tot het niveau waarop zij kunnen solliciteren naar een promotieplaats of een positie elders in de maatschappij kunnen verwerven waarvoor expertise, analytische vaardigheden, het vermogen samen te werken en een onafhankelijk oordeel worden vereist.

Studenten worden bekend gemaakt met een breed scala aan methodische en theoretische perspectieven en vormen van wetenschappelijk onderzoek. De opleiding heeft hiertoe zeven doelstelling geformuleerd en 17 beoogde eindkwalificaties opgesteld, die zijn verbonden met de Dublin descriptoren. Zij richt zich daarbij op domeinspecifieke referentiekaders voor onderzoeksmasters in Letterkunde en in Kunst- & cultuurwetenschappen die gezamenlijk zijn opgesteld door de LERU-universiteiten van Leiden, Utrecht en Amsterdam.

De commissie constateert dat de opleiding verschilt van eenjarige masteropleidingen in het domein door een uitgebreidere oriëntatie op onderzoek met meer ruimte voor het zelf invullen van het studietraject. Het aanbod aan mogelijke keuzevakken is groter. Het extra jaar biedt ook meer ruimte voor zaken als een buitenlandverblijf. In een vergelijking met andere onderzoeksmasters in Nederland wijst de opleiding op de brede theoretische verkenning als onderscheidend kenmerk. Een ander element is de focus op kunst, zonder daarbij andere cultuurvormen te betrekken. In een internationale benchmark vergelijkt de opleiding zich met masterprogramma's in kunst en cultuur in Aarhus, Jena, Bremen, London en Avignon.

De commissie acht de doelstellingen en beoogde eindkwalificaties adequaat en in lijn met wat binnen het domein in binnen- en buitenland wordt verwacht. De commissie constateert dat in de doelstellingen van de opleiding de integratie van de twee betrokken vakgebieden (Letterkunde en Kunst- & cultuurwetenschappen) naar voren komt in de sterke nadruk op de meerdere methodologische en theoretische benaderingen en in de duidelijke scheidslijn tussen kunst van voor en na 1800. Zij is van oordeel dat het onderzoeksgerichte karakter van de opleiding hierin voldoende naar voren komt. De commissie wijst erop dat in de

Pagina 9 van 17 eindkwalificaties de voorbereiding op een loopbaan buiten het academische onderzoek duidelijker omschreven kan worden, aangezien dit in de domeinspecifieke referentiekader is aangegeven.

De commissie is van oordeel dat de profilering op theoretische en methodische perspectieven helder naar voren komt, maar dat er daarbinnen weinig focus is op specifieke thema's of onderzoeksgebieden. Dit is een bewuste keus van de opleiding, maar leidt er wel toe dat er, buiten de nadruk op theoretische benaderingen, weinig samenhang is tussen de verschillende paden die studenten binnen de opleiding kunnen kiezen. De keuze voor een tijdvak is een vorm van profilering, maar deze leidt in de ogen van de commissie soms tot scheidslijnen, zoals bijvoorbeeld tussen vroege en latere Nederlandse letterkunde, die vanuit de inhoud niet goed te verdedigen zijn.

De commissie beoordeelt standaard 1: Beoogde eindkwalificaties als voldoende.

Standaard 2: Leeromgeving Programma

Het programma voor het eerste jaar bestaat uit twee verplichte cursussen, Topics en Theory and Methods van elk 10 EC, waarin verschillende theoretische benaderingen de revue passeren. In de cursus Topics staat een bepaald thema centraal en de manier waarop dit in de verschillende kunstdisciplines benaderd wordt en aanleiding is voor onderzoek. De tweede cursus bouwt daarop voort en beoogt studenten kritisch te leren kiezen uit de verschillende theoretische perspectieven. Daarnaast kiezen studenten in het eerste jaar voor 4 x 10 EC keuzevakken, waarvan 10 EC uit het aanbod van de landelijke onderzoekscholen NICA (Netherlands Institute for Cultural Analysis), OSL (Onderzoekschool Letterkunde), NOG (Netherlands Research School of Gender Studies), het Huizinga Instituut en RMeS (The Netherlands Research School for Media Studies). Daarnaast kunnen zij cursussen volgen in eenjarige masteropleidingen. Hierin worden aan onderzoeksmasterstudenten formeel geen andere eisen gesteld.

Het tweede jaar bestaat uit de vakken ter onderbouwing van de individuele specialisatie van 30 EC en de scriptie van 30 EC. Voor de specialisatie kunnen tutorials gekozen worden, die bestaan uit het schrijven van een paper voor een conferentie, een research internship of het schrijven van een paper bedoeld voor publicatie. Ook kan een aanvullende cursus gekozen worden om ontbrekende specialistische kennis aan te vullen. De invulling van de specialisatie wordt met de Director of Studies afgestemd en vastgelegd in een overeenkomst. Studenten kunnen zich tevens kandideren voor het Research Assistant Programme, een door de faculteit ingerichte voortzetting van het inmiddels beëindigde 'Academie Assistenten Programma' van de KNAW waardoor zij nog nauwer betrokken kunnen worden bij actueel onderzoek.

Studenten kiezen in overleg met de Director of Studies een studiegebied en de daarbij passende kunstvorm en theoretische benadering. Binnen de mogelijkheden die de expertise van de staf biedt kunnen studenten hun individuele interesses volgen. De Director of Studies beoordeelt of de gekozen keuzevakken voldoende onderzoekgericht zijn. De examencommissie houdt toezicht op de invulling van individuele studietrajecten. Studenten geven aan dat zij in de methodologische cursussen veel leren van de uitwisseling met studenten uit andere disciplines. In de gezamenlijke cursussen worden zij ook aangemoedigd synthetisch te werken. Zij geven echter ook te kennen dat zij de grote

Pagina 10 van 17 vrijheid bij de samenstelling van de specialisatie waarderen maar er ook wel nadelen aan zien. De autonomie maakt het studeren lastiger volgens de studenten. Via de opleidingscommissie hebben studenten aan het management aangegeven dat er meer structuur moet komen in de opzet van vakken en tutorials. De begeleiding bij de keuze van keuzevakken kan beter, bijvoorbeeld door een lijst van mogelijke opties op te stellen.

De opleiding ziet het derde semester als beste periode voor een buitenlandverblijf en biedt ondersteuning vanuit verschillende universitaire fondsen. Studenten ervaren dat zij goed ondersteund worden bij de praktische voorbereiding van het buitenlandverblijf. De opleiding stimuleert hen gebruik te maken van bestaande netwerken, maar studenten hebben soms andere interesses en gaan ook naar andere instellingen.

Docenten en onderzoekscontext

De opleiding wordt verzorgd door docenten die behoren tot het Research Centre for Arts in Society, een van de centra in het ICOG (Groningen Research Institute for the Study of Culture). De commissie stelt vast dat de kernstaf de gezamenlijke cursussen verzorgt en zo betrokken is bij het onderwijs. Ook begeleiden de kerndocenten een groot deel van de scripties. Docenten van de deelnemende departementen verzorgen keuzevakken en tutorials. De Director of Studies bepaalt in overleg met de student welke docent de scriptie begeleidt.

De commissie stelt vast dat ICOG in de meest recente onderzoeksbeoordeling over de periode 2004-2009 als goed tot zeer goed is beoordeeld. Mede naar aanleiding van kritiek in die beoordeling op de organisatie is de structuur van ICOG gewijzigd en zijn de centra opgericht. In de midterm review van 2013 is ICOG goed beoordeeld. De commissie constateert dat de docenten die de opleiding vormgeven actieve onderzoekers zijn. Zij ziet wel verschillen tussen de individuele onderzoekers, met name in de mate waarin zij succesvol zijn in het in competitie verwerven van subsidies, met daarbij ook positieve uitschieters.

Instroom en rendement

Sinds 2012 schrijven studenten die het programma Literary and Cultural Studies willen volgen zich in bij de onderzoeksmasters Kunst- & cultuurwetenschappen of Letterkunde. De instroom in de periode 2009-2014 bedroeg gemiddeld 8 studenten, variërend van 7 tot 10 studenten. Na 2012 zijn er in totaal 16 studenten Kunst- & cultuurwetenschappen ingestroomd, tegen 8 studenten Letterkunde. De opleiding geeft aan dat de doelstellingen voor de instroom hoger zijn maar dat zij de kleinschaligheid van de opleiding niet als een probleem ziet. De opleiding hoopt door middel van activiteiten als Winter- en Summerschools meer internationale belangstelling te verwerven.

De opleiding hanteert een selectie waarin de prestaties van de student in de bacheloropleiding een belangrijk criterium is. Daarnaast worden een motivatiebrief, CV, en twee aanbevelingen gevraagd en, indien van toepassing, andere relevante documenten, zoals artikelen. Studenten dienen een 8 of hoger voor hun bachelorscriptie te hebben behaald en een gemiddelde van 7,5. De opleiding hanteert ook een eis ten aanzien van de Engelse taalvaardigheid.

Het rendement van de opleiding na twee jaar voor de cohorten 2009 tot en met 2012 is gemiddeld 47%, variërend van 20% tot 71%. Het rendement na drie jaar is dat voor de cohorten 2009 tot en met 2011 gemiddeld 68%. Studenten willen vaak meer doen dan het programma vereist of werken veel naast hun studie. De opleiding legt meer druk op het

Pagina 11 van 17 werken volgens deadlines en ziet ook dat in de laatste jaren de studieduur korter wordt. De commissie constateert dat een vrij groot aantal studenten (14 van de 49) vroeg is uitgevallen uit de opleiding. De opleiding verklaart dat uit verkeerde verwachtingen die studenten hadden ten aanzien van de intensiviteit en de onderzoeksgerichtheid van het programma.

De commissie is van oordeel dat het programma voldoende onderzoeksgericht is en studenten goed voorbereidt op het doen van wetenschappelijk onderzoek. Wel heeft de commissie zorg over de grote vrijheid die wordt geboden bij de samenstelling van het studietraject. Zij constateert dat studenten hier problemen mee ondervinden en meent ook dat het afbreuk doet aan de identiteit en coherentie van de opleiding. De commissie is ervan overtuigd dat de Director of Studies de samenstelling en het niveau van de vakkenpakketten in de specialisatie in de gaten houdt, maar zij constateert ook dat studenten vragen om meer sturing hierin en om meer coherentie in de organisatie van dit onderwijs. Het principe om de onderzoeksinteresse van de studenten centraal te stellen staat op gespannen voet met de noodzaak niet alleen diversiteit maar ook samenhang en opbouw in de diepgang en complexiteit aan te brengen in de studieroute. De commissie vindt dat dit meer leidend zou moeten worden bij de samenstelling van het vakkenpakket. Een mogelijke invulling is de inrichting van leerlijnen op sterke onderzoeksgebieden in ICOG. Hiermee kan tevens aan de vraag van studenten om meer sturing worden voldaan.

Het aandeel gezamenlijke verplichte cursussen is met 20 EC qua omvang onder de norm die in landelijke afspraken is vastgesteld. De commissie vindt dat de opleiding zich aan die norm moet houden. Daarnaast beveelt de commissie aan voor onderwijs dat studenten in de onderzoeksmaster volgen in reguliere masteropleidingen formeel aanvullende eisen vast te stellen. Door invoering van verschillende cursuscodes kan dit op correcte wijze geformaliseerd worden.

De commissie meent dat de onderzoekcontext die de opleiding biedt adequaat tot goed is. Zij wijst er wel op dat de vrijheid die de opleiding aan studenten biedt om onderwerpen voor specialisatie of scriptie te kiezen die niet altijd direct aansluiten op sterk onderzoek ertoe leidt dat de aanwezige onderzoekskwaliteit niet optimaal wordt ingezet. Studenten kunnen onderwerpen kiezen die aan de randen van de expertise van de begeleiders liggen. De commissie pleit voor een nauwere aansluiting bij onderzoek dat als zeer goed is beoordeeld.

De rendementen acht de commissie te laag voor een selectieve onderzoeksmaster, en beveelt de opleiding aan haar inspanningen om de studieduur dichter bij nominaal te krijgen met kracht voort te zetten.

De opmerkingen hierboven nemen niet weg dat de commissie overtuigd is van de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de docenten ten opzichte van de opleiding. Zij waardeert de kwaliteit van het onderwijs en de onderzoekscontext. Zij ziet ook, mede op grond van gesprekken met de facultaire leiding, dat de faculteit zich verbindt aan versterking van het onderzoek en de opleiding. Op grond hiervan beoordeelt de commissie standaard 2: leeromgeving als voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie stelt vast dat de opleiding verschillende toetsvormen hanteert: schriftelijke opdrachten, presentaties, essays, research papers en interactieve vormen van toetsing,

Pagina 12 van 17 zoals deelname in discussies, peer review en interactie tijdens de colleges. Voor alle cursusonderdelen is in de syllabussen vastgelegd welke toetsvormen de opleiding hanteert en welke eindkwalificaties daarbij worden getoetst. De Director of Studies ziet er op toe dat de individuele studietrajecten van studenten in lijn blijven met de beoogde eindkwalificaties. Ook stelt de Director of Studies samen met studenten en begeleiders het scriptiecontract op.

Bij de scriptie zijn twee begeleiders betrokken: de eerste begeleider is een stafid van een van de betrokken departementen, de tweede begeleider kan extern zijn. Deze laatste is betrokken bij het opstellen van het ontwerp van de scriptie en het onderzoek en als tweede beoordelaar. Beiden komen onafhankelijk tot een beoordeling; het eindcijfer is het gemiddelde van deze twee beoordelingen. Als de beoordelaars het niet eens worden over het cijfer kan de Director of Studies een derde lezer vragen. De commissie is van mening dat in alle gevallen de scriptie dient te worden beoordeeld door tenminste één stafid dat niet bij de begeleiding betrokken is geweest.

De faculteit heeft een aparte examencommissie voor onderzoeksmasters waarin ook een extern lid is benoemd. Deze is bezig meer structuur aan te brengen in de toetsing, bijvoorbeeld door de aanpassing van de beoordelingsformulieren, opdat de beoordelingscriteria transparanter worden. De examencommissie neemt ook steekproeven van scripties. De commissie constateert dat de examencommissie ook de aanwijzing van examinatoren verzorgt. Ten aanzien van onderwijs dat buiten de onderzoekmaster wordt gevolgd, heeft de examencommissie zelf geen zeggenschap. Zij erkent de borging van de kwaliteit door de daartoe bevoegde examencommissies en erkent de in deze cursussen behaalde studiepunten. De commissie is positief over de wijze waarop de examencommissie haar wettelijke taken opneemt en met een duidelijk beleid de toetsing verbetert. Zij heeft daartoe de juiste expertise in huis.

De commissie heeft acht scripties bestudeerd en acht de kwaliteit daarvan wisselend, maar in alle gevallen aan de maat. De commissie acht de becijfering van de scripties in het algemeen te hoog, maar niet in die mate dat scripties ten onrechte als voldoende zijn beoordeeld. De commissie herkende in de scripties de nadruk van de opleiding op diversiteit van theoretische benaderingen. Het viel de commissie op dat in veel scripties de persoonlijke perceptie en reflectie op kunstuitingen voorop stond, waarbij de koppeling met methodische en theoretische benadering mager was of niet erg bevredigend werd uitgewerkt. Bij sommige scripties meende de commissie dat mogelijkheden tot verdieping waren gemist, hetgeen doet vermoeden dat de begeleiders niet veel affiniteit hadden met de gekozen benadering en deze niet ten volle konden ondersteunen uit eigen onderzoek. De commissie heeft dit in het gesprek met de docenten aan de orde gesteld. Docenten gaven aan dat dit inderdaad een gevolg is van de vrijheid in onderwerpkeuze. Zij wezen er ook op dat de bezetting van de moderne talen door reorganisatie sterk uitgedund is. De commissie meent dat dit te ondervangen is door de keuze van onderwerpen voor scripties meer te binden aan sterk onderzoek. Zo wordt een grotere diepgang in de vraagstelling en het onderzoek van het materiaal bereikt. De commissie acht ook het gebrek aan toenemende complexiteit en diepgang in de specialisatiefase debet aan de aandachtspunten in de scripties.

Van de 54 afgestudeerden in de afgelopen 5 jaar hebben er 23 een betaalde promotieplaats weten te verwerven, in Nederland of daarbuiten. Van de overige studenten heeft een deel werk gevonden binnen het domein of beroepen waarin onderzoeksvaardigheden een rol

Pagina 13 van 17 spelen. Negen studenten hebben een eigen bedrijf opgezet. De commissie acht dit een goede prestatie gezien de beperkte mogelijkheden, al constateert zij wel dat verhoudingsgewijs veel promovendi in Groningen een plek vinden.

De commissie beoordeelt Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als voldoende.

Advies

De commissie komt op basis van de informatie in het aanvraagdossier, de bestudeerde scripties, de antwoorden op de door haar gestelde vragen (aanvullende informatie) en de hoorzitting, tot een positief eindoordeel over het programma.

De commissie beoordeelt de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) en de leeromgeving (standaard 2) als voldoende. Zij beoordeelt ook de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3) als voldoende en komt tot een eindoordeel voldoende. De commissie merkt hierbij wel op dat zij duidelijke visie op een scherp profiel mist en ook meer structuur in het programma aan te bevelen acht. Door in de keuze van de vakken meer aandacht te besteden aan de opbouw in diepgang en bij de keuze van scriptieonderwerpen de aanwezigheid van sterk onderzoek meer als criterium te hanteren, kan het resultaat worden verbeterd. Het oordeel voldoende op de drie standaarden is ingegeven door deze verbeterpunten, aangezien de commissie ervan overtuigd is dat een beter resultaat zeker binnen de mogelijkheden ligt. Zij heeft in het gesprek met de facultaire leiding geconstateerd dat de faculteit zich verbindt aan structurele versterking van het domein van de moderne vreemde talen.

Advies over de opleiding wo-onderzoeksmaster Kunst- & cultuurwetenschappen (research)

Concluderend is de commissie van oordeel dat de onderzoeksmasteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (research) van de Rijksuniversiteit Groningen voldoet aan de door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie gestelde eisen aan onderzoeksmasters, zoals neergelegd in het 'Beoordelingskader onderzoeksmasters' van 22 november 2011. De commissie kwalificeert de kwaliteit van de opleiding als 'voldoende'.

NVAO

Aanbevelingen

De NVAO neemt de aanbevelingen van het panel over, in het bijzonder ten aanzien van:

- De samenhang tussen opleiding en programma's. De NVAO onderschrijft het oordeel van de commissie dat de situatie waarin de CROHO-opleidingen niet samenvallen met de programma's onwenselijk en op termijn formeel onhoudbaar is. De NVAO dringt er dan ook op aan dat de instelling deze situatie voor de volgende accreditatie van de opleidingen in lijn heeft gebracht met landelijke afspraken over groepering en benaming van de onderzoeksmasters in de Geesteswetenschappen. De NVAO geeft daarbij ook in overweging dat na 2017 het moratorium op het aanvragen van nieuwe labels zal eindigen.
- Het aanbieden van samengestelde programma's. Deze moeten functioneel en relevant zijn en aanleiding geven tot een aanwijsbare meerwaarde: ofwel dient de multidisciplinariteit te worden verduidelijkt, of de programma's moeten kiezen voor een afzonderlijke accreditatie en registratie.
- De weloverwogen en bewuste scheiding van de rollen van begeleider en beoordelaar.

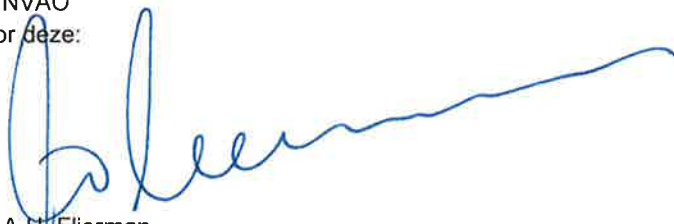
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van Rijksuniversiteit Groningen te Groningen in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 juli 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 21 juli 2015 heeft mevrouw C.G.M. van Spanje namens het college van bestuur gereageerd op het voornemen tot besluit. Dit heeft geleid tot tekstuele aanpassingen in het besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-onderzoeksmaster Kunst- & cultuurwetenschappen (research) (120 EC; variant: voltijd; locatie: Groningen) van de Rijksuniversiteit Groningen te Groningen. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 juli 2015 en is van kracht tot en met 30 juli 2021.

Den Haag, 31 juli 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie
		<i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Schematisch overzicht oordelen KNAW-commissie over het programma Literary and Cultural Studies

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie
		<i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Pagina 16 van 17 **Schematisch overzicht oordelen KNAW-commissie over de opleiding wo-onderzoeksmaster Kunst- & cultuurwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen**

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie <i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- Prof. dr. M.J.B. Stokhof (voorzitter), hoogleraar Taalfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. M.B.H. Everaert (vice-voorzitter), hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. I. Bertels, docent Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg aan de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J.W. Bertens (adviserend lid), hoogleraar Intellectuele en Literaire Geschiedenis van de Twintigste Eeuw aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. R.B. ter Haar Romeny (adviserend lid), hoogleraar Oude Geschiedenis van het Middellandse Zeegebied en het Midden Oosten aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- P. Sperber MSc (student-lid), promovendus Filosofie aan de Universiteit Utrecht;
- J.W. Hengstmengel MA, MSc (student-lid), PhD-student Wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Het student-lid Sperber heeft niet deelgenomen aan de hoorzitting over het programma Art History and Archeology maar is wel betrokken geweest bij de behandeling van de aanvraag en de totstandkoming van het advies. Het student-lid Hengstmengel heeft niet deelgenomen aan de hoorzitting over het programma Literary and Cultural Studies maar is wel betrokken geweest bij de behandeling van de aanvraag en de totstandkoming van het advies.

De commissie werd ondersteund door dr. T. de Bruijn, secretaris (gecertificeerd).